PIKKULOTTA

Ole hyvä toveri ja rehellinen ystävä.

Ystävykset

Pikkulottain »kultaisten sanojen» eräästä lauseesta meille pikkulotille kuuluu velvoittava ja vakava kehoitus: »Ole hyvä toveri ja rehellinen ystävä».

Kun ajattelemme tätä lausetta, tunnemme varmaan jokainen sen kohdistuvan omaan itseemme. Sillä tunnemmehan jokainen kaipaavamme todella hyvää toveria ja rehellistä ystävää, myös tunnemme usein tarvetta saada kertoa pienet ilomme ja surumme jollekin, ja mikäpä silloin hauskempaa, kun saa avata sydämensä rehelliselle ystävälle. Tai kun tarvitsemme apua jossakin, mihin eivät omat voimamme riitä, silloin on hyvä toveri turvanamme. Mutta silloin on myöskin oma velvollisuutemme osoittaa toverillemme sitä ystävyyttä ja rehellisyyttä, jota itse häneltä odotamme.

Hyvät pikkulotat! Olemmeko *me* keskenämme hyviä tovereita ja rehellisiä ystäviä? Tunnemmeko toisemme tovereiksi ja ystäviksi silloin, kun tapaamme toisen kylä-osaston tai ehkäpä toisen pitäjänkin pikkulottia. Emme varmaankaan, jos ei meille jokaiselle ole tunnettu se kohde, joka velvoittaa meitä olemaan tovereita ja ystäviä. Tämä hyvään toveruuteen ja rehelliseen ystävyyteen

II vuosikerta - Julkaisija: Lotta-Svärd Keskusjohtokunta - N:o 6 - 1939

Pieni rukous

Rakas Isä taivahan,
lapsiasi kuulethan.
Anna meille voimia,
luottamusta, uskoa.

Synnyinmaan Sa meille soit,
vapauttamme vartioit.
Siitä, tuomme kiitoksen
etehesi, Ikuinen.

Pikkulottina me vain,
tätä maata rakastain,
teemme mielin valoisin
tehtävämme pienetkin.

Vilpittömin mielin me,
pikkulotat, pyydämme:
Rakas Isä taivahan,
työtämme Sa siunaathan!

Ester Ahokainen.

---

velvoittava kohde on meidän oma, rakas *isänmaamme*. Sen vaalijoiksi ja suojelijoiksi emme pysty, ellemme tunne todellista hyvää toveruutta ja ystävyyttä, siksipä me olemme saaneet liittyä tovereiksi ja ystäviksi, ja saamme kantaa yhteistä nimeä *pikkulotta*.

Siskot liittoon liittäkäämme,
pienoisetkin voimamme.
Isänmaalle uhratkaamme
elämämme, taitomme!

Lyhyt vasta elämämme,
pienet taidot tietomme.
Iloiten ne kantakaamme,
armahalle Suomelle!

Arvoisat lottatädit! Pyydän lausua teidät sydämellisesti tervetulleiksi tänne vieraiksemme. Olkoon vaatimaton juhlamme osoituksena siitä, että tahdomme tulla synnyinmaamme reippaiksi tytöiksi! Pikkulottatoverit, tervetuloa tekin. Viettäkäämme hauska ja hupaisa ilta tovereina ja ystävinä!

(Pikkulotta Helly Roussin pitämä tervehdyspuhe.)

»Aseta päämääräsi korkealle.»

Kaikilla töillämme ja teoillamme on oltava päämäärä, jota kohden jatkuvasti kuljemme ja joka on tienviittanamme.

Maamme vapauttajat asettivat päämääränsä huimaavan korkealle, mutta uskoen, toivoen ja taistellen he saavuttivat vihdoin sen, mitä monet pitivät turhana haaveena: vapauden. He loivat meille, tuleville sukupolville lujan pohjan, kestävän kivijalan, jolle meidän on kyettävä kohottamaan rakennus. Mutta rakennus on tehtävä yhtä lujaksi, yhtä jaloista aineista kuin perustakin. Meidän on asetettava päämäärämme niin korkealle, että se estää meitä hyväksymästä kelvottomia kiviä.

Muistakaamme tämä tunnuslauseemme aina silloin, kun alamme liittää uusia kiviä rakennukseen. Vaikka tulos olisikin vähäinen ei pidä masentua, jos vain tietää, että se on jaloista aineista. Meidän on jätettävä jälkeemme vankka kerros, jotta tulevat sukupolvet yhä voisivat jatkaa työtämme.

Eila Virtanen.

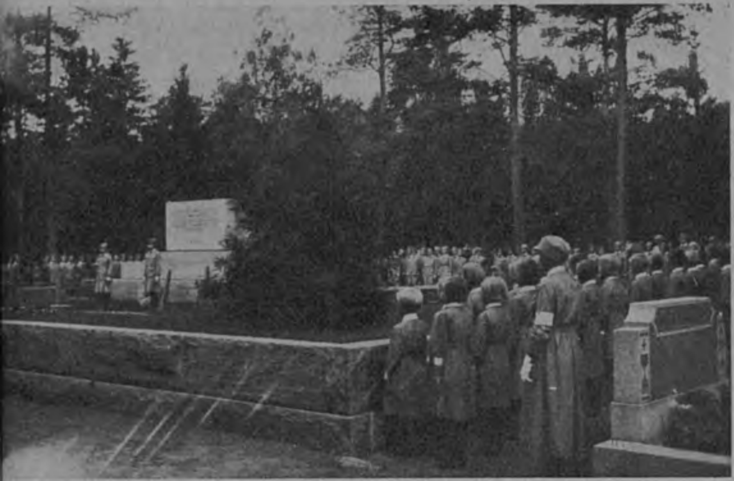

»— ja vapauttas isänmaa, jos konsa uhataan, me nousemme ja kanssamme taas nousee Suomenmaa.»
Sortavalan piirin pikkulotat kunniakäynnillä sankarihaudalla.

Sun kätes, Herra voimakkaan
Suo olla turva Suomenmaan
Niin sodassa kuin rauhassa
Ja murheen onnen aikana.

Virsi 462.

Suo Herra, että nuoruutein
Sun kunniakses käyttäisin
Ja kautta elinpäivieni
Sun pyhän tahtos täyttäisin
Sä minut ota huomahas
Mun anna olla omanas.

Virsi 488.
(Uusi Virsikirja)

Johtaja Fanni Luukkosen Sortavalan piirin leirin lopettajaisjuhlassa pitämä puhe

Rakkaat tyttötyönjohtajat!

Rakkaat pikkulotat!

Laajan Laatokan liepeille, Helylän humisevan metsikön laitaan olette te, Sortavalan piirin pikkulotat, saaneet uhrautuvien johtajienne avulla pystyttää kesäleirinne yhteiseksi kodiksenne muutamia suvipäiviä varten.

Herää mielessä eräs kysymys.

Miksi te, pienet ystävämme, olette jättäneet kotoiset leikkikenttänne Laatokan Karjalan kukkivien kunnaiden keskellä ja rientäneet tänne yhteisille nuotiotulille? Olisivathan kotikylänne marjaiset ahot ja aurinkoiset uimarannat kyenneet teille suomaan kesäistä iloa näinäkin päivinä, jotka olette viettäneet täällä kauniissa leirikylässänne.

Niin, miksi olette tulleet?

Tähän kysymykseen olen ehtinyt jo tämä päivän kuluessa saada useampiakin vastauksia.

Ensimmäisen vastauksen annoitte te, pienet lottaystäväni, jo tämän suvisen sunnuntain aamuhetkenä tuolla Jumalan puistossa, missä teimme kunniaa niille sankarivainajille, jotka kerran, jo ennen teidän syntymäänne, antoivat elämänsä isänmaamme vapauden puolesta. Kun te, uuden, nousevan sukupolven edustajat, seisoitte sillä pyhitetyllä paikalla, missä me olemme 20 vuoden aikana niin monta kertaa hiljaisin, hartain mielin seisseet, niin kuulimme teidän huuliltanne vastauksen äsken tekemääni kysymykseen. Te tulitte tänne siksi, että tekin tahdotte olla sen isänmaan palvelijoita, jonka puolesta kumpujen alla lepäävien elämä on annettu.

Rakkaat pikkulotat. Olette valinneet jalon palvelustehtävän.

Toinen vastaus kuvastui siinä kenttäjumalanpalveluksessa, jonka vietimme auringon ollessa puolipäivän korkeudessa täällä teidän omassa leirikylässänne. Siinä saimme tuntea, että te tahdotte kasvaa isänmaan kelpo tyttäriksi sen Jumalan avulla, joka yksin voi ja tahtoo olla pienten ja suurten kestävä turva kaikissa elämänkohtaloissa. Tämä tieto lohduttaa meitä, teidän johtajianne ja läheisiänne.

»Terve tänne tultuanne, suuri valtavierahamme».

Leirin johtaja, lehtori Ester Savolainen ja pikkulotat toivottavat johtaja Luukkosen tervetulleeksi Sortavalan leirille.

Ja vielä kolmannenkin vastauksen olen jo ehtinyt saada tämän nopeasti kuluvan päivän kuluessa.

Te olette nim. sanoin ja sävelin esilletuoneet halunne pysyä uskollisina kodillenne ja kotipiirillenne. Koti on meille paras paikka maailmassa lapsuutemme päivistä aina vanhuuteen saakka. Rakkaat ystäväni. Se ihmislapsi, jonka sydän aina pysyy uskollisena kodilleen, ei tule koskaan elämässään toivottomaksi. Hänellä on aina turvapaikka olemassa, sillä äidin sydän seuraa häntä kunne lapsi kulkeneekin.

Te olette antaneet kolme vastausta tekemääni kysymykseen: Miksi olette tulleet tänne näitä yhteisiä leiripäiviänne viettämään? Teillä on täysi oikeus siihen vielä lisätä: Olemme tulleet myös leikkimielellä iloitsemaan. Mutta tätä teidän iloanne jalostaa se, että te tahdotte kaiken ohella muistaa olevanne pikkulottia, jotka leikin ja lapsuuden riemunkin aikana muistavat, että he kerran kasvavat suuriksi ja kantavat edesvastuun oman isänmaamme kohtaloista.

Suokoon Jumala, että me jaksaisimme kukin vuorollamme uskollisesti palvella maatamme ja kansaamme.

Te täällä — minullekin niin rakkaassa — Karjalassa ja tuhannet muut pikkulotat kaikkialla armaassa Suomessamme.

Toteutukoon jokaisen kohdalla se Kultaisen sanan velvoitus, jonka olette oppineet:

»Pikkulotta, elä lähimpiesi apuna, ympäristösi ilona, kasva kansallesi kunniaksi.»

Rakkaat lotat.

Tässä yhteydessä pyydän esittää teille, lottatyön johtajat, lämpimän kiitoksen siitä työstä, minkä olette tämän leiriviikon aikana uhraavaisesti ja innolla suorittaneet. Kiitän teitä järjestön puolesta, mutta otan vapauden kiittää myös niiden monien puolesta, jotka ovat uskoneet rakkaat nuorensa teidän hoiviinne. Kasvatustehtävä pikkulottien keskuudessa on työtä tulevaisuuden hyväksi.

Kauniina syysiltana

Niin ihana on ilta.
niin tyyni rauhainen
kuvastuu veteen silta
kuun, luonto hiljainen.
Vain jostain aironloiske niin.
kantautuu korviin, aatoksiin,
se loihtii kesänmuistot
ja kauniit kukkapuistot.
päivätkin lämpöiset.

— — — —

Mutt' eihän surra maksa,
kun kesä mennyt on.
Sehän on luonnon »taksa»,
sen Luoja luonut on.
Syksyksi kesä muuttuu
ja sitten talvi saa.
Talvesta tulee kevät
ja vihdoin kesä taas.

Mokkasuunu.

Pienten leirille tuli vielä pienempiä vieraita — »siviilejä».

Pikkulotat kaikki mukaan vapaaehtoiseen väestönsuojelutyöhön!

Kirj. luutn. F. Kaltamo.

Nykyisenä rauhattomana aikana vaatii isänmaan puolustuksen lujittaminen jokaisen kansalaisen myötävaikutusta. Suuren osan maan miespuolisista kansalaisista joutuessa mahdollisessa sotatapauksessa rintamalle, jää naisten tehtäväksi suurelta osalta kotiseudun väestönsuojelupalveluksen suorittaminen.

Kansamme on saatu vähitellen heräämään! Yhä uudestaan kuulee myös kotipiireissä puhuttavan väestönsuojeluasioista, siellä täällä otetaan asia käsiteltäväksi yhteisissä iltamissa ja valistustilaisuuksissa, osoitetaan joissakin paikoin kaikille kansalaisille, ikään ja ammattiin katsomatta, vetoomuksiakin väestönsuojeluasian kiireellisestä kuntoon saattamisesta.

Muutama päivä sitten maamme sydämessä, Jyväskylän kauniissa kaupungissa, tekivät kaupungin reipasotteisuudestaan kautta Suomen tunnetut naiset koko maamme naisille, niin vanhoille kuin nuorillekin kohdistetun vetoomuksen, jossa he kehoittivat jokaista Suomen naista ja rauhan aikana tekemään kaikkensa vapaaehtoisen, toistaiseksi lain tukea vailla olevan väestönsuojelutyön hyväksi.

Kehoitus ei ole mennyt kuuroille korville. On oivallettu asian tärkeys ja kauaskantoisuus. Paitsi kotipiirissä perheen keskuudessa tapahtuvaa hiljaista valistustyötä, on lukuisin paikoin tartuttu myös käytännöllisiin toimiin.

Suomen Kaasusuojelujärjestölle, joka jo toista vuosikymmentä on uurastanut vapaaehtoisen, omakohtaisen väestönsuojelutyön hyväksi, saapuu päivittäin lukuisasti tiedusteluja esim. hengityselinten suojaamiseksi taistelukaasuja vastaan käytettävien tilapäisten suojeluvälineiden valmistamisesta. Oivaltaen hyvin sen, että köyhänä kansana ei jokainen edes uhatuimmilla paikkakunnillakaan ole taloudellisista syistä tilaisuudessa hankkimaan itselleen mahdollista kaasuhyökkäystä vastaan varsinaista hengityksen suojainta, kaasunaamaria, niiden kuitenkin verraten alhaisesta hinnasta huolimatta, ovat esim. monet sairaanhoitajattaret suurissa sairaaloissa sekä monet lottaosastot ruvenneet vapaahetkinään valmistamaan tilapäisiä suojeluvälineitä.

Teille, ahkeruudestanne tunnetuille pikkulotille, tarjoutuu tässä mitä parhain tilaisuus näyttää nokkelien sormienne pystyväisyys. Jatkakaa vain entiseen tapaanne tuloksellisia ompeluiltojanne. Ottakaa vain uudeksi »artikkeliksenne» suojatuppojen ja putkisuojainten valmistaminen. Suomen Kaasusuojelujärjestö lähettää Teille mielihyvin pyydettäessä ohjeita niiden valmistamisesta. Teidän kekseliäissä aivoissanne voi kenties syntyä joitakin hyviä parannuksiakin näihin yksinkertaisiin suojeluvälineisiin. Te ehkä siellä yhdessä hämärinä syksyiltoina lepattavan lampun ympärillä voitte vaikkapa kehittää näistä välineistä kansan varattomimmalle osalle sopivan suojeluvälineen, joka halpuudestaan huolimatta pystyy täyttämään suuriakin vaatimuksia.

Kaikki pikkulotat tähän työhön, jonka hedelmällisyyden voitte itsekin havaita jo muutamien yhteisten iltojen jälkeen.

Tahdon vielä muutamalla sanalla kosketella Teidän osuuttanne vapaaehtoisen omakohtaisen väestönsuojelutyön rintamalla. Pyrkikää kaikin mahdollisin keinoin ottamaan selvää muistakin tällä alalla tärkeistä kysymyksistä, sillä Teidän hennoille hartioillenne saattaa vaaran hetkellä joutua raskas kuorma kannettavaksi. Ottakaa huomioon, että Te voitte joutua vanhempien sisartenne ja äitienne kanssa auttamaan ja hoivaamaan taistelun melskeissä haavoittuneita maanpuolustajia. Pikkulotat — oppikaa jo hyvissä ajoin ensiavun tärkeät tehtävät, sillä jokainenhan meistä jo rauhankin aikana voi joutua tilanteeseen, jolloin tarvitaan osata tietoja välttämättömimmästä ensiavusta. Näyttäkää vanhemmille lotille ja kaikille muille Suomen naisille, mihin Te pystytte myös omakohtaisen väestönsuojelutyön eteenpäin kehittämisessä kuten kaikessa muussakin, mihin Te olette päättäväisin mielin tarttuneet.

Ennenkaikkea koti- ja toveripiirissänne pyrkikää kaikin käytettävissä olevin keinoin tukemaan ja viemään eteenpäin omalla kohdallanne omakohtaisen vss.työn asiaa.

Leirimarssi

Sävel: Oolannin sota.

tta-Svärd yhdistyksen Pohjois-Hämeen piirin tyttö-
rille Sääksmäessä 30. 6.—5. 7. -39 kirj. lotta Eeva
Annila.

mme pikkulottajoukkoa reipasta, hei vaan, hei
vaan, hei vaan.
Leirielämä tää meitä ei rasita, eikä telttatyöt
mieltä kauhista.
ipä hei siis vaan, olo tääll' on ihanaa,
i vaan, hei vaan, hei vaan. :,:

miellä ain' askareiss' puuhaillaan, hei vaan, hei
vaan, hei vaan.
Koti-ikävät on heitetty unholaan, teemme työtä
hyväks' yhteisen isänmaan.
pä hei siis vaan, olo tääll' on ihanaa,
vaan, hei vaan, hei vaan. :,:

llä joukossa harmaassa marssimme, hei vaan,
hei vaan, hei vaan,
sekä tiedoissa taidoissa kartumme, lujaks' suo-
jaks' siis Suomelle vartumme.
ipä hei siis vaan, olo tääll' on ihanaa,
vaan, hei vaan, hei vaan. :,:

kka leirimme loppuu ja erotaan, hei vaan, hei
vaan, hei vaan.
Muistot mielestä häivy ei kuitenkaan, niitä vaa-
limme hellästi ainiaan.
pä hei siis vaan, olo tääll' on ihanaa,
vaan, hei vaan, hei vaan. :,:

Me tahdomme sanoa sen kukkasin.

Yllä: »Laulula» teltan asukkaita Vihdin leirillä.
Vas. alla: Iltahartaus Valkjärven ja Äyräpään tyttöjen leirillä.
Alla: Lippu nostetaan Pohjois-Hämeen piirin leirillä Sääksmäessä.

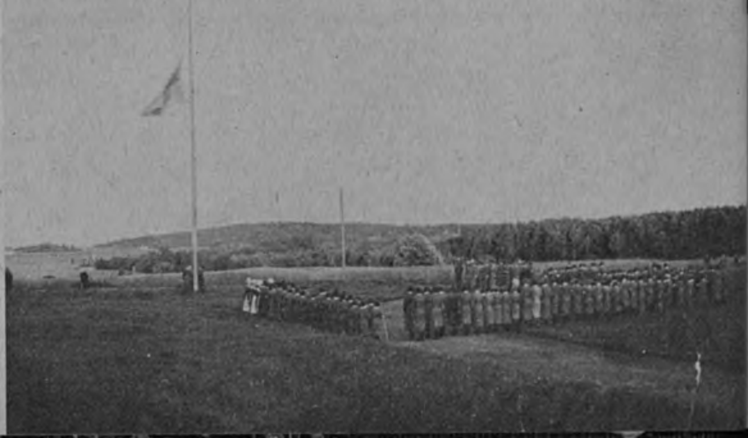

Vielä niitä honkia humisee siellä Suomen salomailla.
Siellä se tanner tömisee leirikokkien jalkain alla.

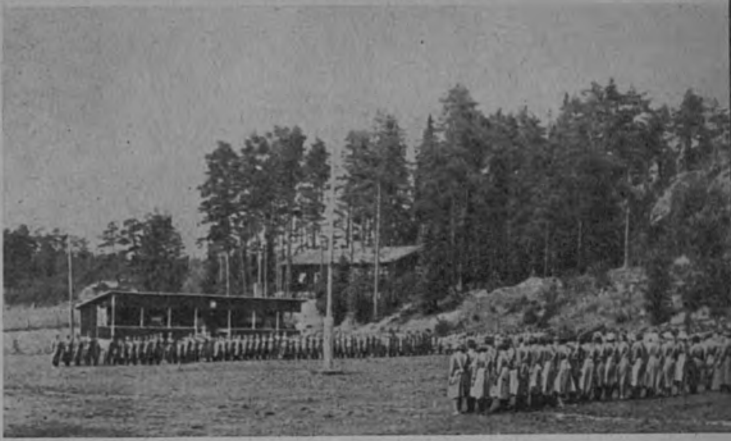

Ylhäällä: Aamuhartaus Naantalin leirillä.
Keskellä: Leikkihetki Naantalin leirillä.
Vas.: Piiripäällikkö avustaa Pensarin leiriläisiä maihin.
Oik.: Päiväjärjestystä tutkitaan Pohjois-Uudenmaan piirin leirillä.
Alla: Sääksmäen leirin keittiö, huomaa etualalla mukit — ei kukkia.

Aune Orvokin palsta

Hyvät tytöt. — Kaunis kesä on taas ehtinyt kulua siitä, kun olemme tämän oman lehtemme palstoilla toisemme tavanneet. Toivon, että olette hyvissä merkeissä taas aloittaneet koulu- y. m. talviset aherruksenne.

Kun viimeksi teille pikku holhokistanne kirjoitin, oli puhe hänen kotimökkinsä korjaamisesta. Se asia näytti silloin keväällä niin »pimeältä», koska rahaa oli vähän siihen nähden, mitä suunniteltu korjaus tulisi maksamaan. Niinpä sitten, kun toukokuun lopulla kävin Mutalassa ystävienne luona, tulimme äidin kanssa siihen tulokseen, että asia täytyy tältä kesältä jättää.

Jouduin sitten kesäkuussa matkalle Ruotsiin. Siellä, eräällä retkellä istuin yhdessä yhdistyksemme tyttötyönjohtajan, johtajatar Fanni Luukkosen kanssa keskustellen kotoisista asioista. Siellä, kesäisen, kirkkaan taivaan alla, ihanan luonnon keskellä, kantautui puhe tähänkin asiaan. Kerroin, mitenkä »rakennushankkeemme» oli käynyt. Silloin sanoi johtaja Luukkonen päättävään tapaansa: »Ei sitä asiaa nyt saa jättää. Me hankimme puuttuvat rahat.» Tuli siihen vielä Turku I:n tyttötyönjohtaja, ja hänkin yhtyi asiaan, ja silloin tuntui taas niin paljon helpommalta ajatella ensi talvea. Minulla oli nyt vietävänä suuri »tuliainen» tältä matkalta.

Kun palasin kotiin, tein kohta matkan Mutalan mökille kertomaan tätä iloista uutista. Kun avasin mökin oven, parahti Anjan sylissä istuva pikku Aune itkemään. Ihmettelin tätä, sillä ensi kerran kuulin hänen itkevän. Pian sain selityksen, sillä äiti kertoi, että sekä Aune että Veikko olivat juuri toipumassa tuhkarokosta, jonka olivat sairastaneet. Serkkulapset olivat juhannuksena olleet mökissä vieraisilla ja tuoneet taudin tullessaan.

Sillä matkalla mittasin mökin ko'on ulkoa ja sisältä Arttu-poika apunani. Tämän mukaan lähetin sitten Kajaanista rakennustarpeet, ja niin alotettiin elokuun loppuviikolla vihdoinkin rakennustyöt, kun monien tiedustelujen ja odotusten jälkeen lopultakin sain työmiehet. Tätä kirjoittaessani jatkuvat työt parhaillaan, ja toivomme, että ennen syyssateita mökki on kunnossa. Korjauksessa kaivetaan rakennukselle oikein perustus ja laitetaan betonista kivijalka. Alimmaisten, lahojen hirsikerrosten tilalle tehdään uudet ja kylmään etuhuoneeseen lattia ja välikatto. Pirtin uuni korjataan ja muurataan uusi savupiippu. Ehkäpä jo ensi lehteen voin hankkia kuvan mökistä uudessa asussaan sekä myöskin Aunen uudestä ystävästä, pikku karitsasta, jonka ostamiseksi Kellokosken pikkulotat kesällä lähettivät rahan. Tälle pikku ystävälle on annettu nimi Vappu. Aune ei vielä osaa niin vaikeata sanaa sanoa, vaan huutelee: »Appu», Appuu». — Ensin se raukka ikävöi, kun se emostaan joutui erilleen ja huusi ikävissään niin kovin, että Aune aivan pelkäsi, mutta nyt se on jo niin kotiutunut, että se tulee syömään leipää pikku omistajansa kädestä. Varmasti siitä on Aunelle ja hänen kotiväelleen paljon huvia. Kilpaa se pikku holhokkinne kanssa kasvaa, ja antaa vielä aineet moneen pikku Aunen sukkapariin.

Kaikille, kaikille pikkulotille ympäri Suomen lähetän rakkaat terveiseni. Näihin terveisiin liitän Aunen äidin kirjoittamat seuraavat sanat: »Monet terveiset kaikille isoille ja pienille Lottatätille holhokkinne puolesta.»

Kainuun täti.

Pakina Jyväskylän piirin pikkulottain kaksoiskasvateista

Vahvistaessamme työsuunnitelmaa tälle vuodelle piirimme vuosikokouksessa hyväksyimme suurella innolla ehdotuksen, että pikkulotat ottaisivat oman yhteisen huollettavan, kasvatin. Emme mitenkään tahtoneet Aune-Orvokkiamme unohtaa, mutta pikkulottiemme innokas uhrautuvaisuus etsii työlleen lähempääkin kohdetta ja autettavia rintamamiesperheitä on täällä runsaasti. Vaikeata oli valinta. Pitkän harkinnan jälkeen otimme kasvateiksemme kaksoiset Maija Helena ja Saara Johanna Sornikosken Kivijärveltä. He ovat syntyneet 11. 4. 1935, ollen siis neljän ja puolen vuotiaita tytöntylleröitä.

Kivijärven t-työnjohtaja Aili Olkkonen kävi ilmoittamassa holhokkiemme kotona valinnasta. Hänpä se otti kuvatkin heistä. Ja hänen kirjeestään lainaan tähän kertomuksen kaksoistemme kotiväestä ja oloista.

»Suutari Matti Sornikosken perhe asuu Kivijärven kirkolla, Sk-talon vieressä, ja on nykyään myös sen vahtimestari. Heidän asuntonsa on pieni, punaiseksi maalattu, käsittäen ainoastaan yhden asuttavan huoneen sekä pienen eteisen. Tämä ainoa asuttava huone on noin 4 × 4 m, siis mel-

koisen pieni 8 hengen asunnoksi. Mutta sisällä on siistiä ja puhdasta, minkä luemme ahkeran Hilda-äidin ansioksi. Ja lapset samoin ovat puhtaita ja siistejä. Äiti on pieni, hintelä ihminen, oikein ystävällinen. Hän käy naapureissa pyykinpseull ja muitakin töitä tekemässä, sen minkä perheeltänsä pääsee.

Yllä: Sornikosken perhe. Kuvasta puuttuu 1 lapsista.
Vier.: Saara ja Maija.

Matti isä harjoittaa suutarin ammattia, joka on perheen varsinainen tulolähde. Hän on oikein hauska ja leikkisä, mutta nähdäänpä hänen melkein joka sunnuntai astelevan kirkkoon. Käydessäni keskustelimme hänen rintamalla olostaan. Hän oli ensimmäisten Kivijärveltä lähteneiden vapaaehtoisten joukossa, taistellen Kuhmoisten pataljoonassa Kalmin johdolla.

Vanhin tytöistä, Eva, kuuluu innokkaimpana pikkulottiini, on tuossa kuvassa lottapuvussa. Seuraava tytöistä on ollut äidin kotona jonkun aikaa. Liisa-tyttö on oikein vilkas, hänkin haluaisi olla pikkulotta, mutta on vielä liian nuori. Ja sitten ne meidän yhteiset holhokkimme. Tässä pari kuvaa heistä. Saara on paljon isompi kuin Maija, ja heidän luonteensakin on kokonaan erilaiset. Saara on kovasti vilkas ja iloinen, ainakin silloin kun ei elämä synkältä näytä, hän on kovaääninen ja liikkuva. Maija on hiljainen ja ujo ja niin kovin arka. Hän pelkäsi tätiä, joka tuli kuvaa ottamaan, siksi hän on noin totinen siinä iloisen sisarensa rinnalla. Hän on oikein hyvä lapsi, ikävä vain, että hän sairasti kovasti ennenkuin nämä kuvat otettiin ja oli vieläkin kovin heikko. Ja sitten nuorin lapsista, Pekka-poika, kuuluu olevan isäntä, mutta eipä uskaltanut olla muuta kuin isän sylissä.

Olen iloinen, että valintamme osui oikeaan paikkaan. Siellä on apu tarpeen, ja siellä myös osataan ottaa apu kiitollisuudella vastaan.»

Jyväskylän piirin pikkulotat! Kun te nyt ruskeina ja virkistyneinä palaatte kesälaitumilta talvitoimiin, muistakaa kasvattejamme Saaraa ja Maijaa ja koko perhettä. Korjatkaa vanhoista vaatteista sopivia ja suunnitelkaa uusia. Isot lottatädit auttavat teitä mielellään. Kerätkääpä kukin vaikka vain yksi marjalitra, ja siitä saadut rahat lähetätte Saaran ja Maijan pankkitilille. Vuoden vaihteessa julkaistaan tässä lehdessä tilitys kaikesta teidän aikaansaannoksestanne. Kivijärven t-työnjohtaja on ystävällisesti luvannut huolehtia kaikista kaksosille menevistä lähetyksistä ja pitää niistä kirjanpitoa. Siis kaikki raha- ja tavaralähetykset osoitteella: T-työnjohtaja Aili Olkkonen, Kivijärvi. Pikkulotat! Kaksoisemme odottavat, älkäämme unohtako, että olemme ottaneet heidät holhokeiksemme!

Runsasta työniloa ja reipasta mieltä toivotan teille kaikille!

Marja-lotta.

Johanneksen p. osaston Vaahtolan kyläosaston pikkulotat.

Tiedätkö?

1. Kuka oli Lotta-Svärd yhdistyksen keskusjohtokunnan ensimmäinen puheenjohtaja?
2. Kutka ovat L-S yhdistyksen nykyiset elossaolevat kunniajäsenet?
3. Koska oli koko maata käsittävän Lotta-Svärd yhdistyksen perustava kokous?
4. Kuka on nykyään keskusjohtokunnan varatyttötyönjohtaja?
5. Minkälaisia erilaisia jäseniä kuuluu L-S yhdistykseen?
6. Koska L-S yhdistyksen säännöt on rekisteröity?

(Vastaukset sivulla 16.)

Lyllerö, Pyllerö ja Tyllerö

Kannaksella linnoitustöissä

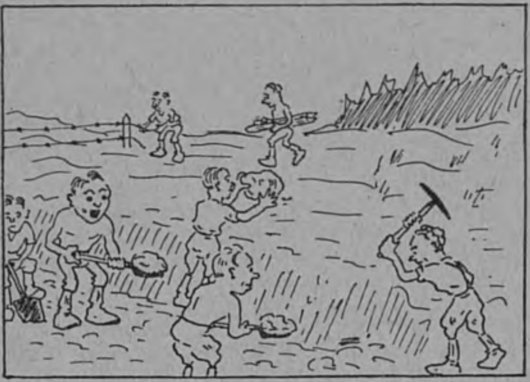

1. Isänmaa kun työhön kerää
pojissansa into erää.

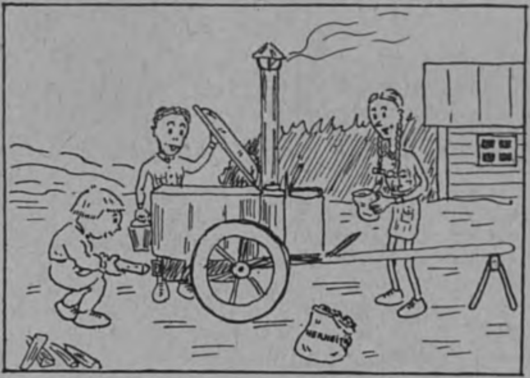

2. Tytöt laulaa laulujansa:
ahkeruus on ilonansa.

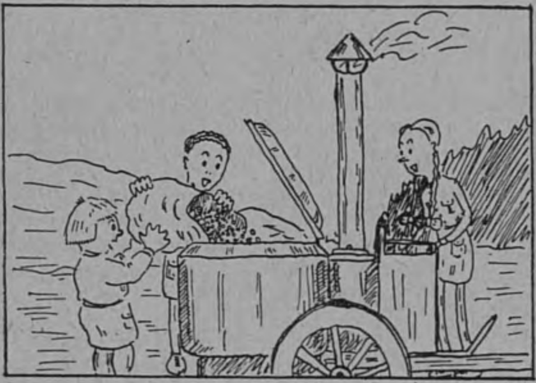

3. Hernekeitto on niin hyvää,
pataan soluu hernejyvää.

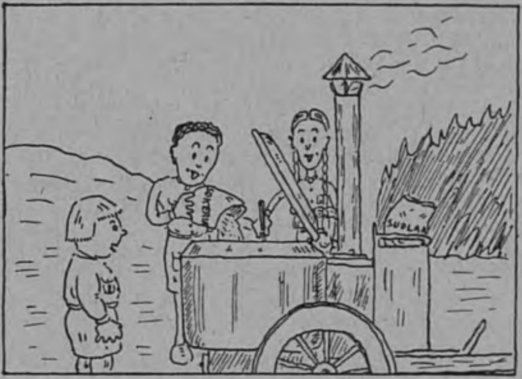

4. Kommellusta parhaimmilla:
tytöt suolaa sokerilla.

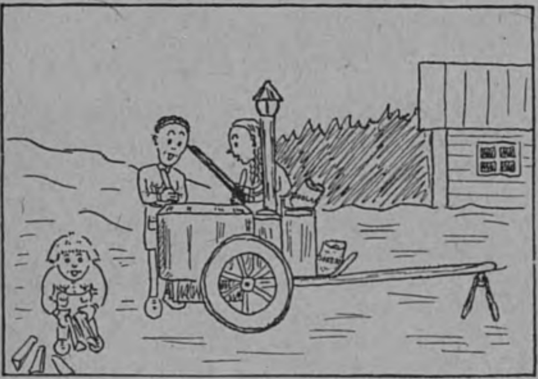

5. Kiehuu pata pohjaton.
Hernekeitto valmis on.

6. Kuulkaa tytöt poikain ivaa:
»Tämä velli eri kivaa!»

Rakkaat tytöt!

Miten ihana, lämmin ja suloinen oli kesämme ja miten monen monet pikkulotat saivatkaan iloita leirillä! Toteutui lehtemme viime numeron toivotus: kesä kaunis kaikilla, leiri pikkulotilla.

Minulla olisi paljon kertomista kesästä. Olen tavannut paljon pikkulottia ja vielä enemmän kuullut teistä. Tuusulassa sain kesäkuussa tutustua 67 lottaan, teidän johtajiinne. Siellä pohdimme yhdessä, miten parhaiten voisimme opastaa teitä hyvään ja opettaa teitä rakastamaan uskontoa, kotia ja isänmaata. Monasti toivoin siellä, että olisitte olleet näkemässä millä innolla ja hartaudella johtajanne siellä opiskelivat ja leikkivät olevansa pikkulottia. Jospa te, tytöt, tietäisitte ja aavistaisitte, miten paljon he teitä rakastavat. Lähetän tässä kaikille Tuusulassa olleille syd. terveiseni ja kiitokseni ystävyydestänne ja luottamuksestanne.

Kesäkuun viimeisenä päivänä kiidätti juna minut Pohjanmaalle, Kuortaneen pikkulottaleirille. Se oli ryhmäpäällikköleiri. Siellä opiskeltiin hyviksi ja oikeiksi ryhmäpäälliköiksi tulemista. Sieltä jäi mieleeni monta unohtumatonta muistoa. Miten voimakkaasti ja syvästi te tytötkin jo osaatte tuntea omaksenne isänmaan ja miten suureksi ja ihanaksi tehtäväksi ymmärrätte isänmaan palvelemisen. Sen tunsin teidän joukossanne. Terveiseni ja kiitokseni sekä suurille että pienille. Muistathan Rakel, mitä lupasit siellä teltassa istuessamme. Kerroin teille myöskin kananpojistani, niistä kuudesta, joilla oli niin juhlalliset nimet: Malmsten, Greta Garbo, Helena Kara y. m. Ehkä teitä huvittaa kuulla miten niiden kävi. Niin kävi, että vain Malmsten sai pitää nimensä sillä niistä muista tuli kukkoja. — Sitten sinulle, lapualainen pikkulotta, jonka nimeä en tiedä, mutta joka kirjoitit minulle niin sydämellisen kirjeen, sinulle kiitokseni ja lämpimät terveiseni.

Kävin toisellakin leirillä, joka pidettiin kotipitäjässäni. Muistatteko miten hirveästi satoi, kun telttakatoksen alla yritin opettaa teille lottatietoa. Hauskaa oli näyttää teille myöskin kotipitäjääni. Kiitos käynnistänne. Olitte todella urhoollisia, vaikka viimeisinä päivinä satoi niinkuin saavista. (Taisivat muuten olla kesän ainoat sateiset päivät juuri silloin.) Paljon hauskaa osasivat johtajat kuitenkin teille järjestää. Kokoonnuitte suuressa pirtissä, teillä oli lottatieto- ja lausuntakilpailut. Istuitte suuren takan ympärillä ja suorititte siinä nuotio-ohjelman. Teillä oli hyvin tunnelmallista.

Hämeenlinnassa oli suuret lottapäivät niinkuin tiedätte. Heti sinne tultuani sain reippaan pikkulotan oppaaksi ja hyvin majapaikkani löytyikin. Olipa taas hauska todeta, miten pikkulotat osaavat auttaa. Paljon olikin siellä puuhaa juhlien järjestäjille. Oi, oi, ei sitä osaa kertoakaan, mutta hyvin selviytyivät. Kiitos kaikille kaikesta. Lopettajaisjuhlassa, kaupungin ihanassa ja vanhassa puistossa, esitti n. 200 pikkulottaa kuorolausuntaa. Arvaatte, että minun sydämeni oli ilosta ja ylpeydestä pakahtua tuota suurta joukkoa katsellessani. Arvaan, että teidänkin sydämenne vähän pamppailivat jännityksestä. Eipä ihme sellaisen joukon ja vieraitten edessä esiintyessänne. Kunpa tulisivat joskus ne pikkulottapäivät! Siinä sitä vasta olisi pamppailemista puolin ja toisin. Terveisiä sinne Etelä-Hämeeseen ja — Kankaantaakse erikoisesti. Muistattehan yhteisen juttuhetkemme?

Nyt on tätä kirjoittaessani elokuun viimeisen sunnuntain ilta. Olen ajanut tänään 15 km. moottorilla peilityyntä järveä pitkin. Aurinko paistoi niinkuin keskikesällä. Suuri ja ihmeellinen rauha vallitsee ympärilläni vielä tänä iltanakin. Olisin tänä päivänä tahtonut siirtää tuosta suuresta rauhasta ja lämmöstä jotain mieleeni syksyksi ja talveksi, jolloin elämä taas ympäröi meitä kuumeisena ja levottomana. Ja sydämessäni toivon, että ulkona myllertävä maailmakin saisi osakseen jotain tästä luonnon suuresta rauhasta. Mieli käy vähän haikeaksi. Haikealta on kai teistäkin tuntunut lähteä leiriltä, muuttaa kesämökiltä kaupunkiin, jättää kesän työt ja siirtyä syksyyn. Eikö totta? Ainakin teistä isoista tytöistä on tuntunut siltä. Mutta eihän se kesä olisikaan niin ihana, jos se kestäisi aina.

Nyt on edessämme pitkä ja työntäyteinen lukukausi. Se tulee vaatimaan meiltä paljon ponnistusta. Mutta me päätämme selviytyä. Pikkulotta Eila Virtanen kirjoittaa tässä numerossa ryhmänsä tunnuslauseesta: *Aseta päämääräsi korkealle.* Tällä ajankohdalla on hyvä pysähtyä hetkeksi ja asettaa itsellensä päämäärä. Asettakaamme se korkealle. Olkoon tämä tunnuslause meidän kaikkien yhteinen tällä lukukaudella ja koko elämässämme.

Saatte lehdessämme kuulla myöskin Aune-Orvokista. Toivon sydämestäni, että syksyn kuluessa muistatte häntä. Kun olemme hänet holhokiksemme ottaneet, emme saa väsyä kesken, vaan oltava ystävyydessämme uskollisia.

Sitten vähän lehdestämme. *Koko vuosikertojakin voi vielä tilata, sillä vuoden alkunumeroitakin on vielä saatavissa. Lehden voi siis vielä tilata.* Ensi numerossa toivottavasti julkaistaan ensimmäinen hankintakilpailu ensi vuodeksi ja siinä tulee olemaan hyvät palkinnot. Sittenpähän nähdään.

Pikkulottain kuoro lausumassa lottapäivillä.

Annelille ja Railille kiitokset ristisanoista, »Rillisilmälle» runosta ja Liisalle renkaista, monille johtajille lähettämistään hauskoista leirikuvista. Kaikille, kaikille, kaikille lähettää terveiset ja toivottaa työniloa

Marketta täti.

J. K.
Rakkaat tytöt.
Elokuun iltaiset haaveeni maailman rauhoittumisesta ovat rauenneet. Te tiedätte, tytöt, että suurvaltojen välillä on puhjennut sota. Mieli on niin raskas, ettei tahdo jaksaa ilolla ajatella työtä ja toimintaa. Kaikkea ajatellessani muistin tunnuslauseemme: *Aseta päämääräsi korkealle.* Niin tytöt, se rohkaisee. Meidän on pysyttävä rauhallisina, oltava valmiit palvelemaan iloisin mielin kotona ja lähimmässä ympäristössä, kaikkialla, missä meitä tarvitaan. *Meidän on kasvettava urhoollisuudessa, uskollisuudessa ja uhrimielessä. Niissä merkeissä on meidän asetettava päämäärämme korkealle. Rukoilkaamme, että Jumala hyvyydessään ei hylkäisi kansaamme ja isänmaatamme eikä kansamme hylkäisi isiensä Jumalaa.*

Marketta täti.

Vas: Pa… joen pikk… tat Sissip… dan hui… la. Vas… man puo… set: Kol… sisarukse… *Alla:* Ruo… luhetki ra… kivillä.

Pikkulottien pyrinnöitä Pohjolassa

Paatsjoen p. o. alkutaipeella otettiin heti alkuunlähdössä tärkeäksi päämääräksi kasvattavan valistustyön ensi alkeet. Nousevan lottapolven kasvattamiseksi perustettiin myös tyttöosasto, johon heti liittyi kolmisenkymmentä tyttöä.

Ensimmäinen työtahtiin sysääjä oli keväinen yleinen äitienpäiväjuhla. Innokkaina ja tarmolla häärittiin. Mieluisena palkintona saimme vieraitten sydämellisen kiitollisuuden.

Kun kevät saapui Paatsjoen rantamille, saimme uuden virikkeen: mahdollisuuksiemme mukaan, on velvollisuutemme kohottaa sankarihaudan kunnioitus paikkakunnallamme. Töllevijärven rannalla Pahtaniemessä on unohdettuna Petsamon vapaustaistelijain leposija. Se on vaatimaton kumpu, mutta paikka on oikean luonnonlapsen vaistolla valittu, rauhaisa poukama keskellä erämaan karuutta. Taustalla on Sissipahta, jossa, tarun mukaan, Juho Vesainen sisseineen majaili ensimmäisellä Petsamon vapauttamismatkalla. — Hautakumpu kätkee 4. 6. -18 kaatuneet: Heikki Mömmelä Piippolasta, Antti Ojalehto Kärsämäeltä ja Yrjö Paadas Inarista.

Kirkkaana kevätpäivänä oli 18 pikkulottaa raivaamassa Pahtaniemen kalmistotörmää. Työ oli pyhän velvollisuuden täyttämistä ja siksi päivä muodostui juhlapäiväksi. Työn lomassa ruokailtiin rantakivikossa ja lopuksi noustiin läheiselle Sissipahdalle.

Suomen ja koko maailman pohjoisin tyttöleiri pidettiin heinäkuun 15—17 p:nä Paatsjoen rannalla, noin 15 km. etelämpänä Kolttakönkäästä. Paikka tunnetaan nimellä Toroffin mukka, jonkun muinoisen asuttajansa mukaan. Paatsjoen p.o. pikkulottien leirillä oli 12 tyttöä allekirjoittaneen hoidossa.

Sateen uhatesssa teimme ensipäivän leirityöt ja alkukunnostamisen kovalla kiireellä. Kun parahiksi saimme ruokapadat tulelle saavutti kaatosadekin alueemme, ja se oli lopettaa alkuunsa leirittelymme. Leiritoiminta mutkistui kaiken kastuttua, mutta pakoon emme pötkineet. Viimeisen yön paleleminenkin vain lisäsi kotirakkautta. Kaiken tavallisen leiriohjelman lisäksi teimme useita retkiä. Nousimme taustalla olevalle jylhälle tunturille, kävimme Santamukan raakunkuorihiekkarannalla uimassa ja »vesipalloilemassa» ja Jäniskönkään jylhänpauhuisella rannalla. Mutta tärkein oli retkemme Töllevin sankarihaudalle, johon entisen niittyvillaseppeleemme lisäksi olimme sitoneet saniais- ja kurjenpolviseppeleen. Haudalla pidettiin myös lyhyt hartaushetki.

Tämän pohjoisimman leirin alue oli erinomainen. Jylhän tunturin juurella oli kuiva hiekkaketo, leikki- ja teltta-alueeksi ja rannan keittokodan vieressä oli suuri lähdekaivo, entisiltä asujilta perintönä, niemenkärjen kalliolla oli aivan ainutlaatui-

Kaksi sankarityttöä

Kirj. *Elsa Kaarela.*

Huhtikuun 20 päivä koitti sameana ja pilvisenä. Edellisenä päivänä olivat Tuulikki ja Pirkko tehneet tavanmukaisen kasarmiretkensä vieden Pekalle ruokaa. Rouva Mattila oli varannut jo tämän päivän eväät, ja Tuulikki valmistautui niitä viemään, hän odotteli vielä Pirkkoa, jonka kanssa hän oli tottunut jakamaan näiden raskaiden päivien surut; ilohan oli tänä keväänä kadonnut Suomesta. — — — Jo kuuluu Pirkon tuttu, kevyt, ovikellon soitto. Tuulikki rientää avaamaan, hän hämmästyy nähdessään Pirkon kalpeana ja kauhistuneen näköisenä. Ennenkuin Pirkko ennättää selittää astuu eteiseen punasotilas. Samassa rientää paikalle rouva Mattilakin, hänen on ollut koko aamun niin tukahduttavan paha olla. Pekka, nuorimpansa, on ollut näinä tunteina joka hetki hänen ajatuksissaan. Nytkin hän tuntee suorastaan ruumiillista kipua sydämessään. — — — Pari sekuntia seisoivat nämä neljä äänettöminä Mattilan pienessä eteisessä. Pirkko näyttää tuskin jaksavan seistä pystyssä. Tuulikki on hämmästynyt, häneen ei ole vielä kauhu tarttunut. Rouva Mattilalle ovat nämä sekunnit kuin pitkä kiduttava iäisyys. Mutta punasotilas seisoo raa'an ja voitonriemuisen näköisenä. Hän on juuri aikeissa sanoa jotain, kun Pirkko ponnistaen viimeiset voimansa ehättää torjuen sanomaan: »Ei, sallikaa minun se sanoa —» Vahtisotilas katselee kotvan kuin vasta nyt nähden Pirkon viattoman, hienostuneen kauneuden, mutisee sitten ivallisesti: »No, annetaan toi kunnia porvarin morsiamelle.» — — — Sotilas on poistunut. Hänen askeltensa kaiku kuuluu vielä mukulakiviseltä kadulta. »Pahaa ennustava kaiku», ennättää Tuulikki ajatella, ennenkuin Pirkko pyytää heitä siirtymään eteisen viereiseen huoneeseen. — — — Täällä sanoo Pirkko hiljaisesti: »Pekka ei enää tarvitse eväitämme. Mutta täti, vielä on toivomisen varaa. Punaiset vievät tänään täällä olevat vankinsa pois.» — — — Jälleen soi ovikello kiihkeän voimakkaasti. Kaikki naiset kiirehtivät avaamaan. Siellä seisoi taasen sama punasotilas. »Nyt on poikanne muiden vankien kanssa torilla», sanoi hän lyhyesti katsellen rouva Mattilaa. Vielä hän oli aikeissa lisätä jotain, mutta hillitsi sitten itsensä; ehkäpä rouva Mattilan arvokas, kärsimyksissä jalostunut olemus mykistytti hänet. Sotilaan mentyä pukeutuivat naiset nopeasti päällysvaatteisiinsa; ei ollut enää aikaa neuvotteluihin, oli vielä viimeisen kerran saatava nähdä — oma poika, rakas veli, kallis ystävä. Loppuun asti jaksoi äiti hallita itsensä, sillä tytöt näkivät hänen vetävän lipaston laatikostaan uudenuutukaiset pehmeät miehen villasukat, mutta vain Pirkon herkistynyt silmä huomasi kyynelparin, joka salaa vierähti sukille rouva Mattilan taittaessa niitä kääröön. — — — Heidän tullessaan ulos puhalsi kylmä koillisviima heitä vastaan. Vasta kadulla Tuulikki hätääntyneenä muisti isän. Ennenkuin hän ennätti siitä huomauttaa tuli heitä vastaan lehtori Lehtinen, joka kertoi tulleensa heitä hakemaan ja sanoi opettaja Mattilan odottavan torilla. — — — Ja eikös sieltä perästä tulla läähätä Lehtisen uskollinen Mari paketti kainalossa. Hän asettuu rouva Mattilan ja lehtorin rinnalle, Pirkko ja Tuulikki seuraavat jäljestä. Kukaan ei puhu mitään. Kas, silloin kun on liian paljon tuskaa ja syvää kärsimystä on paras olla vaiti, vaitiollen kerää voimia kärsimyksen kestämiseen. — — Pikkulotta, tiedäthän, *miten paljon, paljon, on meidän kansamme saanut kärsiä vuosisatoja, kärsiä meluamatta, saavuttaakseen vapautensa.* — — Minä en voi sinulle sanoin kuvata näiden viiden torille matkaavan sydämentuskaa, mutta he matkasivat sittenkin pohjaltaan lohdutettuina, sillä *hän, joka kärsii isänmaan puolesta, saa tulevien sukupolvien siunauksen ja kunnioituksen itselleen.* — — — Torille on kerääntynyt runsaasti kansaa. Opettaja Mattila on levottomana odottanut ja nähdessään tulevat kiirehtii hän vastaan. Siinä samassa karahtaa punaisten ratsujoukko ja hajoittaa torin alareunasta kansanjoukkoa loitommaksi. Ja tuolta tulee marssien punasotilaitten komentama valkoinen vankijoukko, repaleisena nälkiintyneenä. Tuulikilta on vähällä päästä huuto nähdessään Pekan, rakkaan veljensä, joukon keskellä, mutta hän hillitsee itsensä. Äiti on valahtanut kalpeaksi. Pirkko huomaa tämän ja siirtyy hänen viereensä ja kiitollisena huomaa rouva Mattila hentoisen käden pujottautuvan käsivarteensa ja tukevan häntä. Mari ja Tuulikki ovat etääntyneet lähemmäksi Pekkaa. Ja ennenkuin Tuulikki huomaakaan on Mari puikkelehtinut vartioivien ratsujen ohi ja seisoo Pekan vieressä. Jo ovat rouva Mattila ja Pirkkokin saavuttaneet Tuulikin, ja hämmästyneinä nämä kolme seuraavat Maria, joka nyt näyttää hiljaisella äänellä keskustelevan Pekan kanssa. Punainen ratsu karahtaa Marin lähelle ja alkaa häntä hätistellä pois. Ratsun kääntyessä ennättää Mari antaa Pekalle pakettinsa, jonka tämä nopeasti piiloittaa takkinsa taskuun. Paketissa oli jälleen Marin kieltäymyksellä kerätty leipä. Sitten Mari palaa takaisin toisten luokse, väylä onkin nyt selvempi, sillä vartijoilla näyttää olevan tekemistä vankijoukon alkupään kanssa, ja sinne on suurin osa ratsuistakin siirtynyt. Nyt on rouva Mattilalla hyvä tilaisuus sanoa hyvästit pojalleen. Marin jäädessä odottamaan rientävät kaikki kolme vangin luokse. — — Äiti ottaa poikansa kummatkin kädet omiinsa, miten nuo kädet ovatkaan tulleet niin laihoiksi ja ovat suorastaan likaiset. — — Pekka huomaa, että kaksi suurta kyynelhelmeä tekee puhtaan vaon hänen mustuneisiin käsiinsä.

---

sen sopiva nuotiopaikka ja ohittavalla valtamaantiellä oli 4-vuoroinen postiautoliikenne, mutta turistit olivat vallan erikoisen kiinnostuneita tavatessaan korpirajamailla pienoisen telttakylän Sinivalkoviireineen.

Leiri »onnistui» kaikinpuolisesti, mutta erittäinkin siksi, että siellä olleet tytöt näin pääsivät ikäänkuin sisälle siihen aatteeseen, jonka harmaapukuisina tunnustajina he täyttävät pikku velvollisuuksiaan täällä isänmaamme kaukaisen rajan hyisillä rannoilla.

Anna IsoMauno.

ja äiti tuntee poikansa salassa pudonneen kyyneleen kämmenellään. Äidiltään saamansa sukat piiloittaa poika toiseen taskuun. — — Sitten puristaa Tuulikki veljensä kättä. — — Ja nyt tulee Pirkon vuoro. Ihmeellistä, miten hän aina elämän vakavina hetkinä unohtaa ujoutensa. Pekka katselee ihaillen Pirkon hienostuneita kasvoja, ne ovat kauniimmat kuin hän muistikaan, sitten hän alentaa äänensä ja kuiskaa: »Kiitos kuvastasi, se on minulle hyvin rakas.» Hän saa Pirkolta säteilevän ja samalla rohkaisevan katseen vastaukseksi. — — Opettaja Mattila ja lehtori Lehtinen olivat joutuneet johonkin selkkaukseen parin punasotilaan kanssa, mutta sitten sotilaat olivat saaneet äkillisen komennuksen, ja herrat olivat päässeet pois. — — Miesten tultua siirtyvät naiset loitommalle. Lehtori Lehtinen katselee Pekkaa kuin omaa poikaansa ja sanoo hyvästiksi: »Rohkeutta, poikani! Jumala on sinun kanssasi!» — — Isä ja poika ymmärtävät toisensa puhumattakin. Isä ojentaa ryhtinsä ja samoin tekee poikakin. Kummankin katseesta uhkuu sitä sankaruutta, mikä vuosisataisesti on ylläpitänyt katajaista Suomen kansaa. Luja kädenpuristus, ja samassa on poika kadonnut uljasryhtisenä, pelkäämättömänä komentelevien punasotilaitten piiriin. — — Jo ärjäistään komennus. Ensiksi asettuvat ratsuvahdit eteen, sitten marssitetaan nuo 60 vankia, sivustalle asettuvat ratsuvahdit ja samoin taakse. Ja joukko lähtee kulkemaan — tuntematonta päämäärää kohden. Ja Pekka katoo ympäröivien sotilaiden väliin, punasotilaiden pistimet välähtävät pilven raosta pilkistävien auringonsäteiden valossa. Lopulta joukko kääntyy toiselle kadulle kadoten kokonaan torilla olevien näköpiiristä. — — — Mattilat ja Lehtiset lähtevät hitain askelin, kuin surusaatossa, kulkemaan kotia kohti. Äkkiä kaikki hätkähtävät, sillä edessä kulkevat lausuvat kaamean huhun: »Punaiset vievät nuo vankiparat kaupungin ulkopuolella olevalle pellolle ja ampuvat siellä.» — — On enään kaksi kadun väliä Mattiloiden asunnolle, kun opettaja Mattilaa alkaa pyörryttää, hän tarttuu tyttärensä käsivarteen. Tämän huomaa rouva Mattila ja hän siirtyy toiselle puolelle, mutta sitten hämärtyy kaikki kärsineen isän silmissä ja hän saa vaikean sydänkohtauksen kotinsa portailla. Joukolla kannetaan hänet sisään ja Tuulikki rientää hakemaan lääkäriä.

Sillä kertaa meni opettaja Mattilan kohtaus ohi, mutta entiselleen ei hän enää toipunut. Suru isänmaan kohtalosta ja tuska kummastakin pojastaan oli liian raskas kantaa näin vanhan miehen. Hän alkoikin yhä enemmän tutkia Pyhää Raamattua, tuota kirjain kirjaa, joka lopulta on sittenkin kärsivän ihmisen paras neuvonantaja. Ja yhä useammin kaikuivat hengellisten laulujen sävelmät Pirkon säestämänä Mattilan vierashuoneesta. Oikeastaan Lehtiset asustivat täällä ja vain yöksi menivät kotiinsa, mutta ei aina silloinkaan, jos opettaja Mattilan vointi oli huonompi.

Matista ei oltu kuultu enää mitään. Ja entä Pekka sitten. Sen verran oli päästy selville, että vangit oli viety rintamalle, sekoitettu heidät etulinjoihin niin, että oli neljä punasotilasta ja yksi valkoinen vanki. Pekka oli vielä viime tietojen mukaan ollut elossa. (Jatk.)

Valokuvauskilpailu

Valokuvannut: Kerttu Heikinranta —

Näyttääpä siltä, ettette, pikkulotat, ole valokuvaajia, koska kilpailukuvia ei saapunut kuin aivan vähäsen. Luulin, että teidän joukossanne olisi ollut enemmän valokuvaajia. Nyt emme voi antaa palkintoja tällä kerralla. Sensijaan lunastamme *Kerttu Heikinrannan* lähettämät kaksi kuvaa ja kiitämme harrastuksesta. Toisen niistä julkaisemme tässä numerossa. Ehkäpä joskus toistekin valokuvaat pikkulottia ja lähetät meille. Isoilta lotilta olemme saaneet paljon hyviä ja hauskoja kuvia, joita näette lehdessämme. Parhaat kiitoksemme kaikille!

Edellisen numeron tehtävien ratkaisut:

Kilpatehtävä N:o 5.

Kuvista muodostuivat sanat: piikki, lakki, keinulauta, lapinkota ja lintulauta. Ja näistä saatiin sana Pikkulotta. Vastauksia oli tullut melko paljon ja melkein kaikki oikeita. Annettiin tietysti arvan ratkaista palkinnot ja voittajiksi tulivat siten *Helena Korkia*, Pusula, *Meri Stenius*, Ilmajoki ja *Saara Laitinen*, Pieksämäki. Nämä kolme saavat silkkisen pikkulottalipun.

Kahdeksan ammattia:

1 Opettajatar. 2 Autonkuljettaja. 3 Kauppias. 4 Kanttori. 5 Tarjoilija. 6 Vaatturi. 7 Ompelija. 8 Metsänhoitaja.

Timanttiarvoitus.

1 H. 2 Vai. 3 Vaino. 4 Haikara. 5 Inari. 6 Ori. 7 A.

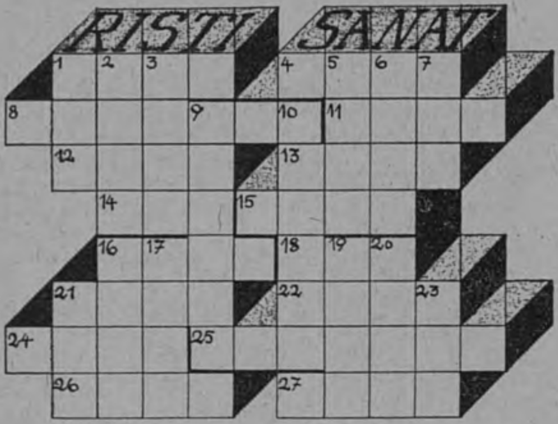

Laat. Anneli Uurtamo ja Raili Sihvonen.

Vaakasuoraan: 1 Sana joka pitää paikkansa. 4 Esim. vuoksi. 8 Rikas. 11 Paljon lihaa. 12 Huutaa hätään joutunut. 13 Miehen nimi. 14 Sadun alku, takaperin hauska sana. 15 Päässä. 16 Sanan osa. 18 Kaino. 21 Vähentää rahoja. 22 Halki tai reikä. 24 Rasvaa. 25 Kuuluu velkojalle. 26 Tyhmä ja isokorvainen. 27 Esim. pellolla kasvava paju.

Pystysuoraan: 1 Edestä pois. 2 Isätön ja äiditön. 3 Kuningas joka pitää soitosta. 5 Pellolla. 6 Syksyisellä tiellä. 7 Päällimmäisenä. 9 Työpaikka maan alla. 10 Ratsastajan istuin. 16 Aluspuu. 17 Tuttu mauste. 19 Kuona. 20 Ohjaa ja neuvoo. 21 Kaiken alku ja loppu. 23 Haavoittaa ja pistää vaikka ei olekaan ase.

Tässä on teille taas ristisanatehtävä. Ratkaisut on lähetettävä ennen lokakuun 15 päivää osoitteella: Pikkulotan toimitus, Helsinki, Laivanvarustajankatu 6. Palkintoja on tässäkin kolme. Kolme oikein ratkaissutta saa kirjan Pikkulottien lausuntaohjelmistoa, jossa on 111 runoa.

Leikki: Laulun arvaaminen

Leikkijöistä menee joku ulos. Huoneeseen jääneet jakavat keskenään jonkun kaikille tutun laulun sanat siten, että kullekin tulee yksi sana. Ulkona ollut osanottaja tulee nyt sisälle ja esittää jollekin kysymyksen, johon tämän tulee vastata lyhyesti sovittamalla vastaukseen sen sanan, joka hänelle määrättiin, samassa muodossa kuin se esiintyy laulussakin. Jos esim. on otettu laulu: »Meill' Pohjola luminen on kotimaa j. n. e.», ja jollekin osanottajalle on määrätty sana »luminen», niin tulee hänen vastata kysyjän esim. seuraavanlaiseen kysymykseen: »Minkälainen ilma oli eilen?» esim. näin: »Oli ihana kesäilma, johtuen kai siitä, että viime talvi oli niin luminen». Ellei kysyjä pääse tästä vastauksesta laulun perille, kääntyy hän seuraavan puoleen ja jatkaa kyselyään, kunnes hän laulun arvaa. Se, jolta kyselijä on viimeksi kysynyt ennen arvaamistaan, joutuu vuorostaan ulos.

Tunnetko laululintujamme?

Katri Taonen
Antti Hekkujää
Impi Leeni Kinospän
Ilta Saike
Elvi Onne
Laura Sultsa
Kusti Kiva
Jooseppi Kri
Iita Linnea T.
Tutte L. Kerho

Mitkä lintujen nimet ovat kätketyt näihin nimiin?

Montako rengasta on viereisessä kuvassa?

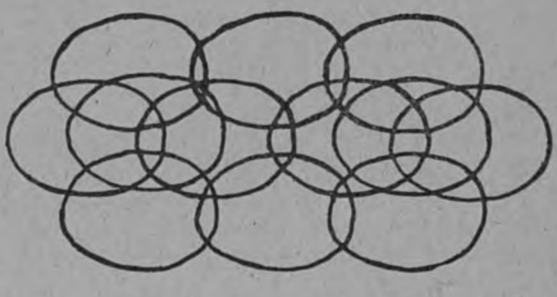

Syksyn omenaherkkuja pikkulottien valmistettaviksi

Syksy on jälleen saapunut monine antimineen. Parhaillaan saamme korjata puutarhasta hedelmäsatoa. Runsaasta sadosta osan käytämme sellaisenaan tuoreena, osan säilömme talvea varten. Mutta vaihteeksi valmistamme ainakin omenasta myöskin kypsentämällä ruokia. Varsinkin maahan putoilleet happamat omenat sopivat hyvin ruoanvalmistukseen. Niitähän ei voi syödä sellaisenaan, eikä pieniä määriä kannata valmistaa säilykkeiksikään.

Seuraavassa muutamia helposti onnistuvien ja herkullisten omenaruokien valmistusohjeita.

Omenaohukkaat.

1 l. maitoa
4 dl. kark. vehnäj.
1 tl. suolaa
1 ½ dl. sul. margar.
2 munaa
¾ kg. omenia

Kaikkien mielestä ohukkaat ovat aina erinomaisia. Syksyllä ne saa vielä tavallista maukkaammiksi käyttämällä niihinkin omenia.

Taikina omenaohukkaisiin valmistetaan samoin kuin tavallisiinkin ohukaisiin. Maitoon vispilöidään karkeat vehnäjauhot ja suola. Annetaan seistä pari tuntia, niin että jauhot ehtivät turvota. Ennen paistamista taikinaan lisätään sulattu margariini ja vatkatut munat. Omenat huuhdotaan ja siemenkota poistetaan. Senjälkeen ne leikataan kuorineen viipaleiksi.

Ohukaistaikinasta paistetaan ohukaisia tavalliseen tapaan, mutta ennen kääntämistä upotetaan jokaiseen ohukkaiseen taikinan sisään omenaviipale.

Taikinaan ei ole käytetty ollenkaan sokeria. Tällöin ohukkaat eivät tartu paistettaessa pannulle. Sitävastoin taikinaan on pantu runsaasti margariinia tai voita. Silloin ei tarvitse paistamisen aikana voidella pannua ja paistaminen saadaan tällä tavoin nopeammaksi ja helpommaksi.

Omenaohukkaat tarjotaan lämpiminä sokerin kanssa. Hilloa ei tarvita, koska ohukkaissa itsessään on jo omenaa.

Omenapiirakka.

½ l. maitoa
2 rkl. hiivaa
6 rkl. sokeria
¾ kg. vehnäj.
200 g. margar.
1 kg. happamia omenia
sokeria

Omenapiirakkaan valmistetaan ensin löysä vehnäleipätaikina. Haaleaan maitoon liotetaan hiiva ja sokeri. Vehnäjauhot sekoitetaan joukkoon kauhalla tai vispilällä, samalla yhdistetään sulattu margariini. Seosta vatkataan kauhalla, niin että aineet saadaan oikein hyvin sekaisin. Käsin ei taikinaa tarvitse alustaa.

Kun taikina on valmista, annetaan sen kohota astiassa kooltaan kaksinkertaiseksi. Kohonnut taikina levitetään hyvin voidellulle uunipannulle kauhalla tasaiseksi levyksi. Tämän levyn annetaan vielä kohota hetken aikaa. Huuhdotut omenat leikataan viipaleiksi ja ladotaan levyn päälle kauniisti limittäin. Sokeria ripotellaan runsaasti päälle. Senjälkeen piirakka paistetaan uunissa kypsäksi.

Piirakan annetaan pannulla hiukan jäähtyä, ennenkuin se leikataan palasiksi. Piirakkaa voi tarjota kahvipöydässä leivoksena tai päivällispöydässä jälkiruokana. Silloin se tarjotaan kermamaidon ja sokerin kanssa.

Vastaukset (sivulle 9):

1. Greta Krohn.
2. Ellen Svinhufvud, Maja Schmidt (Ruotsin »lottien» puheenjohtaja) ja Mari Raamot (Viron »lottien» ent. puheenjohtaja).
3. 22—23 pnä maaliskuuta 1921.
4. Opettaja Kerttu Stenberg (Hän on myöskin Viipurin piirin puheenjohtaja).
5. Toimivia ja kannattavia.
6. Syyskuun 12 pnä 1921.

Toimituksella on ollut ilo saada niin paljon leirikuvia ja kertomuksia, etteivät ne kaikki mahtuneet tähän numeroon. Sentähden julkaisemme niitä vielä ensi kerralla.

SISÄLLYS: *Helly Roussi:* Tervehdyspuhe, *Ester Ahokainen:* Pieni rukous, *Eila Virtanen:* Aseta päämääräsi korkealle, *Fanni Luukkonen:* Puhe, *Mokkasuuna:* Kauniina syysiltana, *F. Kaltamo:* Pikkulotat kaikki mukaan vapaaehtoiseen väestönsuojelutyöhön, *Eeva Annila:* Leirimarssi, *Kainuun täti:* Aune-Orvokin palsta, *Marja-lotta:* Pakina Jyväskylän piirin pikkulottain kaksoiskasvateista, Tiedätkö?, Lyllerö, Pyllerö ja Tyllerö linnoitustöissä, Postipalsta, *Anna IsoMauno:* Pikkulottien pyrinnöitä Pohjolassa, *Elsa Kaarela:* Kaksi sankarityttöä, Ajanvietetehtäviä ja ratkaisuja, Syksyn omenaherkkuja pikkulottien valmistettaviksi.

Toimituksen ja konttorin osoite: Helsinki, Laivanvarustajankatu 6. Puh. 20 131. Avoinna klo 10—13.

Toimitus: Fanni Luukkonen (päätoimittaja), Saara Forsius (toimitussiht.). Lehden avustajia: Ingrid Gripenberg, Elsa Kaarela, Viola Kuistio, Anna Puranen, Hagar Sarasto, Ester Savolainen, Kerttu Stenberg, Helmi Toiviainen.

V. 1939 ilmestyy 8 numeroa. Tilausmaksut: 1 vsk. 8 mk, ½ vsk. 5 mk.

TILGMANNIN KIRJAPAINO. HELSINKI 1939